

Návrh na zhotovenie pamätnej tabule Pavlovi Kyrmezerovi

Kto to bol Pavel Kyrmezer a v akej dobe žil tento renesančný dramatik ? Otázky, ktoré už majú svoje odpovede. Bola to doba, ako žiadna pred ňou ani po nej, hádam len s výnimkou antiky, na ktorú vlastne renesancia tvorivo nadväzovala. Zrodila ľudí obrovských silou ducha i tela, ale aj ich viery. A v tejto dobe dosahuje nové rozmery aj láska a obdiv k žene.

Básnici, prozaici a dramatici, ku ktorým patril aj prvý slovenský dramatik a rodák z Banskej Štiavnice Pavol Kyrmezer, vyslovujú ústami svojich hrdinov hodnotenia spoločenských vzťahov s nadčasovou platnosťou. Bolo to búrlivé obdobie stupňujúceho sa sociálneho útlaku, ustavičných tureckých vpádov, drancovania žoldnierskymi vojskami, ale aj doba udomácnovania náboženskej reformácie, ktorá sa ako prvá zaslúžila o zakladanie škôl, významných kníhtlačiarň i rozvoj národnej kultúry a literatúry.

Pavol Kyrmezer patril k najvýznamnejším predstaviteľom tejto doby, podobne ako Vavrinec Benedikt z Nedožier, Martin Rakovský, Jacob Jacobeus, Ján Silván a bohatý banskoštiavnický mešťan Pavol Rubigall, ktorého cestopis *Opis cesty do Konštantínopolu* (1544) má už 475 rokov.

Životné osudy týchto dvoch predstaviteľov renesancie sú úzko späté s Banskou Štiavnicou. Tentoraz sa zmienime len o jednom z nich. Spoločne si teda spomeňme na Pavla Kyrmezera, ktorý sa narodil v B. Štiavnici medzi rokmi 1530 až 1540, presný dátum je neznámy. Miesto svojho pôvodu sám uvádza na titulných listoch svojich veršovaných diel. Tak napr. v *Komedii nové o vdově* je podpísaný ako Paulus Kyrmezerus Schemnicensis Panonius a v hre *Komedia česká o bohatci a Lazarovi* je uvedené „skze Pavla Kyrmezerského z Št'abnice“. Treťou hrou je *Komedia o Tobiašovi*. Protestantskú cirkevnú drámu na Slovensko priniesli študenti z Nemecka a práve toto formovalo nielen jeho náboženské presvedčenie, ale aj samotnú dramatickú tvorbu. Od skončenia štúdií takmer celý život pôsobil na Morave (Uherský Brod) a v Čechách. Za kňaza bol vysvätený v Krakove a ako farár za čas pôsobil aj v Sliezsku. Na Slovensku mal blízke osobné priateľstvá a úzke styky so žilinskými evanjelikmi a to bolo aj dôvodom, prečo svoju knižnicu odkázal mestu Žilina. Natrvalo sa usadil v zmienenom Uherskom Brode, kde aj 19. marca 1589 umrel a je pochovaný. Hoci to historické pramene neuvádzajú, traduje sa, že žil v dome, ktorý je úzko spätý s históriou štiavnického evanjelického kostola, ale najmä domu za ním, kde je v súčasnosti detská besiedka a zborová miestnosť. Pavol Kyrmezer bol spisovateľ, ktorému právom patrí prívlastok **najvýznamnejší autor slovenskej a českej renesančnej dramatickej spisby**. Bud' me naňho hrdí. Kým v iných mestách kde pôsobil, má svoje pamätne tabule, B.Štiavnica odkiaľ vzišiel, naňho úplne zabudla. Treba to konečne napraviť.

Ol'ga Kuchtová